

Sterke koeien melken zonder droogzetters

Maatschap Van Soest in Harmelen melkt haar 82 koeien zonder antibioticumdroogzetters. Het was een lange weg om te gaan, maar het lukte uiteindelijk om deze producten te verbannen van het bedrijf.

Wat was de oplossing om te kunnen stoppen met deze medicijnen?

FRANK DE VRIES

Hans van Soest en zijn vrouw Toos melken in maatschap in het Utrechtse Harmelen 82 koeien. Daarnaast hebben ze 50 stuks jongvee. In totaal beschikken ze over 52 hectare grasland, waarvan een groot deel als huiskavel achter het bedrijf ligt. Het huidige quotum bedraagt 740.000 kg en op termijn is het doel om 100 melkkoeien onder dak te hebben. De koeien zijn gehuisvest in een loopstal uit midden jaren zeventig van de vorige eeuw.

Symptombestrijding

Toos van Soest werkte in het verleden als laborante in de humane zorg. Ze zag vanuit haar baan dat er veel wordt gekuurd bij mensen door symptomen te bestrijden. "Ik zag dat de bron van een ziekte vaak niet wordt aangepakt, maar dat louter het symptoom wordt bestreden met medicijnen. Ik dacht dat dit ook wel anders kan." Thuis op het melkveebedrijf besprak ze met haar man Hans het idee om niet vanuit de symptomen te denken, maar juist de weer-

stand van de koeien te gaan verbeteren. Het idee sprak Hans direct enorm aan. Hans: "Ik wilde graag met minder gedoe in de stal de weerstand van de koeien verbeteren." Hans en Toos blikken terug hoe ze tot een rigoureuze andere aanpak van het melkveebedrijf zijn gekomen: "In 2007 kregen we de kans om ons bedrijf uit te breiden door te gaan samenwerken met een veehouder uit Kockengen, 7 kilometer verderop." De melkveehouder daar wilde stoppen met zijn melkveebedrijf om zich te gaan richten op loonwerk voor derden. Na veel gesprekken werd besloten tot een innige samenwerking: "De stal in Kockengen wordt sindsdien gebruikt voor de opfok van ons jongvee en de melkveehouder doet veel loonwerk voor ons bedrijf." Maatschap van Soest nam 38 HF-melkkoeien van de melkveehouder over en voegde ze toe aan de eigen koppel in Harmelen. Hans: "Vanaf dat moment namen

de problemen op ons bedrijf toe: veel zieke koeien, onder andere met pensacidose. Dat kwam vooral doordat het samengevoegde koppel uitsluitend gras gevoerd kreeg." In die periode kwam de veearts van de praktijk ULP vaker dan wekelijks op het bedrijf om zieke koeien te behandelen.

Fleckvieh-ras

Via de Eurotier-tentoonstelling kwam de familie Van Soest in contact met het Beierse Fleckvieh ras. "Op dat moment, het was rond 2002, zag de CRV nog niets in dit ras voor ons land", aldus Hans. Om de te grote uitval bij de vaarzen te verminderen, werd gebruik gemaakt van het Stieren Advies Programma. "Dat gaf wel enige verbetering, maar nog steeds was er te veel uitval bij onze vaarzen." Van Soest besloot om met fokkerijorganisatie Bayern Genetik uit het Duitse Beieren in zee te gaan. Na aanvankelijk op te starten met ki met Fleck-

Maatschap Van Soest

FOTO: FAMILIE VAN SOEST

Hans en Toos van Soest melken in maatschap 82 melkkoeien in Harmelen (U). Rond het bedrijf ligt 52 hectare grasland.

Hans en Toos van Soest voor de uitloop droge koeien
FOTO:FRANK DE VRIES

vieh-stieren, werd al doende besloten om volledig over te stappen op dit ras. In 2009 kwamen de eerste Fleckvieh-kruisingen op het bedrijf aan de melk.

In datzelfde jaar kwamen de onderwerpen duurzaamheid bij melkkoeien en een verminderd gebruik van antibiotica steeds nadrukkelijker aan bod in de melkveehouderij, weet Toos. In de beginjaren van het Fleckvieh besloot Van Soest om van het droogzetten van alle melkkoeien met antibioticumdroogzetters over te stappen op een selectief gebruik van deze medicijnen. Hans: "De gekruiste dieren HF x Fleckvieh zijn robuust en sterk en het viel duidelijk op dat ze veel meer weerstand hebben en dus minder ziek zijn. We besloten alleen kwartieren met een celgetal van boven 350.000 met antibiotica droog te zetten met Orbenin extra dry." Na verloop van tijd vroegen Toos en Hans zich af of het niet volledig zonder die antibioticumdroogzetters zou kunnen. De knoop werd doorgehakt en onder het motto 'alles of niets' werd ruim anderhalf jaar geleden

besloten om helemaal te stoppen met droogzetters.

Toos en Hans geloven helemaal in het verhaal dat de weerstand van hun koeien zodanig goed is geworden dat droogzetten overbodig is. "Door ons fokprogramma met de sterke Fleckvieh-stieren en doordat de niet ziek geworden HF-koeien in onze ogen de sterke overgebleven koeien zijn, hebben we dit besluit kunnen nemen." Sindsdien is er nauwelijks mastitis op het veebedrijf en het tankcelgetal is met 150 erg goed te noemen, vertelt Hans.

Beierse mentaliteit

Hans heeft de mentaliteit van de Duitse melkveehouders in Beieren met eigen ogen gezien: "Het zijn hardwerkende mensen die relatief kleine melkveebedrijven hebben (30 koeien). Veel boeren daar werken overdag buitenshuis en hebben daarom koeien nodig zonder gedoe: sterk en zelfredzaam, ook qua afkalven. Op het eigen bedrijf in Harmelen komen deze eigenschappen goed van pas. "De koeien kalven zonder

moeite zelf af en hebben door hun goede weerstand weinig de neiging om ziek te worden. De veearts komt slechts maandelijks voor de reguliere bedrijfsbegeleiding." Qua productie heeft het bedrijf wel moeten inleveren: de koeien hebben een productie van 7.000 kg per jaar met minder vet en meer eiwit dan het zuivere HF-ras. Van Soest voert een authentiek en gekend rantsoen: 100 procent gras en pulpbrok vermengd met mineralen. "Pulp is een goedkoop (25 euro per ton) product dat graag wordt gegeten."

Sinds het Fleckvieh aan de melk is, daalde het antibioticumgebruik enorm. "In het eerste kwartaal van 2013 scoorden we een dierdagdosering van 0,8 op jaarbasis. We hebben nu een type koe die past in de oude stal qua maatvoering en het heel goed doet op een gras-pulpprantsoen. Onze dierenartskosten zijn, vergeleken met tien jaar terug, tot een derde teruggeschroefd. We rekenen nu met zo'n 375 euro dierenartskosten per maand en dat is inclusief de entingen bij het jongvee." §

De jongveestal: fris en ruim.

FOTO: FRANK DE VRIES

